

**Sprawozdanie z wykonania
Miejskiego Programu
Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
na lata 2008-2010**

Tomaszów Mazowiecki
marzec 2011 roku

Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2008-2010 został przyjęty do realizacji Uchwałą nr XXV/195/2008 Rady Miejskiej Tomaszowa Mazowieckiego z dnia 2 kwietnia 2008 roku. System przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest programem spójnym z priorytetem 2, celem operacyjnym 2.4 Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Tomaszowa Mazowieckiego na lata 2008-2015. Program wszedł w życie z początkiem drugiego kwartału 2008 roku. Sprawozdanie stanowi opis działań realizowanych w okresie od 2 kwietnia 2008 roku do 31 grudnia 2010 roku.

W celu realizacji programu powstał system oparty na współpracy: Miejskiego Koordynatora ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Miejskiej Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, Lokalnych Interdyscyplinarnych Zespołów ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Lokalne Interdyscyplinarne Zespoły ds. Przeciwdziałania Przemocy są ciałami społecznymi działającymi przy wybranych placówkach oświatowo-wychowawczych na terenie miasta. W ich skład wchodzi: pedagog szkolny, pracownik socjalny, dzielnicowy, kurator, przedstawiciel organizacji pozarządowej, przedstawiciel Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Do zadań zespołu należy: wymiana informacji na temat rodzin, w których występuje zjawisko przemocy (niebieskie karty), diagnoza problemu w analizowanych środowiskach, ustalenie indywidualnych planów działania wobec ofiar i sprawców w rodzinach dotkniętych przemocą z wykorzystaniem dostępnej wiedzy prawnej, pedagogicznej oraz oferty organizacji i instytucji zajmujących się tą problematyką.

II. Przebieg realizacji programu:

1. Podnoszenie wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.

1.1 Zorganizowanie kampanii społecznej (w mediach, szkołach i innych instytucjach) ukierunkowanej na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Wskaźnik: ilość publikacji, audycji i akcji zorganizowanych w instytucjach, dotyczących problematyki przemocy.

W 2008 roku opracowano i wydano w nakładzie 5.000 sztuk **informatatorów skierowanych do ofiar przemocy domowej „Znajdź wyjście”**. Ukazały się trzy artykuły w lokalnej prasie na temat przemocy w rodzinie.

W 2009 roku Gmina Miasto Tomaszów Mazowiecki przystąpiła do **ogólnopolskiej kampanii społecznej „Dzieciństwo bez przemocy”**. Zakupione materiały edukacyjne zostały przekazane do przedszkoli, szkół, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej,

Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i zakładów opieki zdrowotnej. W Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej odbyła się debata lokalna dotycząca prowadzenia kampanii „Dzieciństwo bez przemocy”. W poradni dla wszystkich chętnych rodziców odbyły się 16 godzinne **warsztaty „Zamiast klapsa - jak z miłością i szacunkiem wyznaczać dziecku granice”**, krótsze wersje warsztatów odbyły się również w Przedszkolu Nr 8, Przedszkolu Nr 17 i Szkole Podstawowej nr 13.

W 2010 roku w gronie 5 laureatów **III Ogólnopolskiej edycji plebiscytu „Policjant, który mi pomógł”** znalazł się **sierżant sztabowy Piotr Pawłowski** z Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Mazowieckim. Kolejna edycja konkursu ogłoszonego przez Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”. zorganizowana została pod patronatem Komendanta Głównego Policji. Plebiscyt miał na celu promocję postaw i umiejętności policjantów wdrażających systemowe działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w środowiskach

lokalnych, osobiście zaangażowanych w pomoc osobom krzywdzonym. Do III edycji

ogólnopolskiego plebiscytu „Policjant, który mi pomógł” zgłoszono 74 kandydatów z różnych części Polski. Kapituła konkursu składająca się z pracowników Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” IPZ, przedstawiciela Biura Prewencji KGP oraz laureatów poprzednich edycji

wyłoniła pięciu tegorocznych zwycięzców. Podstawowym kryterium oceny zgłoszeń była merytoryczna ocena działań policjantów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie wynikająca z lektury uzasadnień do zgłoszeń. Wśród laureatów znalazł się przedstawiciel Łódzkiego Garnizonu Policji - sierż. sztab. Piotr Pawłowski dzielnicowy z Komendy Powiatowej Policji w Tomaszowie Mazowieckim. W dniu 16 lipca 2010 r.

Komendant Wojewódzki Policji w Łodzi insp. Marek Działoszyński spotkał się z wyróżnionym sierżantem sztabowym i pracownikiem socjalnym panią Barbarą Pocięjką. Inspektor Działoszyński podziękował policjantowi za wzorową postawę służbową i wręczył mu pamiątkowy ryngraf oraz akt mianowania

na stopień młodszego aspiranta. Pięciu laureatów Plebiscytu otrzymało wyróżnienia podczas centralnych obchodów Święta Policji 24 lipca w Warszawie.

1.2 Wspieranie programów edukacyjnych.

Wskaźnik: liczba osób objętych programami edukacyjnymi z zakresu przemocy w rodzinie.

W 2008 roku powstały 3 grupy wsparcia: dwie przy Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej i jedna przy Szkole Podstawowej Nr 13. W latach 2009-2010 działały grupy wsparcia w Klubie Integracji Społecznej oraz w SP NR 13.

2. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się problematyką przemocy w rodzinie.

2.1 Szkolenie grup zawodowych i wdrażanie programów zapobiegających agresji w placówkach działających na terenie miasta.

Wskaźnik: liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy na terenie miasta.

W roku 2008 odbyły się następujące szkolenia:

- w dniu 4 kwietnia 2008 roku szkolenie dla 72 osób reprezentujących różne grupy zawodowe (nauczycieli, pedagogów szkolnych, pracowników socjalnych, kuratorów sądowych, policjantów, członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych) w zakresie **„Przemoc w rodzinie, a problem uzależnień”**.

- w terminie od 24 do 27 listopada 2008 r. szkolenie o tematyce **„Kurs Trenerski Trening Zastępowania Agresji (ART)®”**. Udział w kursie wzięło 22 pedagogów szkolnych. W wyniku szkolenia uczestnicy poznali współczesną wiedzę na temat agresji i przemocy wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Po ukończonym szkoleniu uczestnicy, w dwuosobowych grupach, przeprowadzili w swoich szkołach 30-godzinne (10 tygodni po 3 godziny tygodniowo) zajęcia praktyczne z uczniami agresywnymi, wykorzystując wiedzę, procedury i techniki poznane na kursie. Praktyki te były dokumentowane i monitorowane przez Instytut. W roku 2009 dziesięć osób podeszło do egzaminu i uzyskało certyfikat trenerski.

W roku 2009 odbyły się następujące szkolenia:

- w dniu 9 września 2009 r. szkolenie **„Praca w Lokalnych Zespołach Interdyscyplinarnych”** prowadzone przez Pana **Jarosława Polanowskiego** – uczestniczyło **90 osób**,

- w terminach 9-10 listopada 2009 r., 12-13 listopada 2009 r., 21-22 grudnia 2009 r., 14 -15 stycznia 2010 r. dwudniowe warsztaty dla członków Lokalnych Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przemocy w Rodzinie: **„Praca w zespołach interdyscyplinarnych”** prowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” - uczestniczyło **37 osób**.

W roku 2010 odbyły się następujące szkolenia:

- w terminie 14-15 stycznia 2010 r. dwudniowe warsztaty dla członków Lokalnych Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przemocy w Rodzinie: „Praca w zespołach interdyscyplinarnych” prowadzone przez Stowarzyszenie na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” uczestniczyło **15 osób**.
- wykład i warsztat pn.: „Mediacje jako sposób na rozwiązanie konfliktów bez przemocy” w dniu 9 grudnia 2010 roku, przeznaczony dla członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W dniu 17 listopada 2010 roku w Sali Obrad UM odbyło się spotkanie podsumowujące trzy lata pracy zespołów interdyscyplinarnych. Członkowie zespołów otrzymali pisemne podziękowania za swoją pracę i drobne upominki.

3. Działania interwencyjno-opiekuńcze i terapeutyczne oraz wspierające - psychologiczne, pedagogiczne, prawne, edukacyjne i inne dla ofiar przemocy w rodzinie.

3.1 Współdziałanie środowisk miejskich i powiatowych, koordynacja działań podejmowanych w ramach istniejącego systemu, wymiana informacji.

Wskaźnik: ilość odbytych spotkań (nie rzadziej niż raz na kwartał).

W 2008 roku odbyły się 3 spotkania Miejskiej Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, złożonej z 21 przedstawicieli instytucji i organizacji.

W 2009 roku odbyły się 4 spotkania Miejskiej Rady ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Koordynator Programu spotkał się czterokrotnie z osobami koordynującymi pracę Lokalnych Interdyscyplinarnych Zespołów ds. Przeciwdziałania Przemocy. W dniu 19 stycznia odbyło się spotkanie z przedstawicielem Prokuratury Rejonowej. W trakcie spotkań omawiano funkcjonowanie systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta oraz możliwości usprawnienia pracy zespołów interdyscyplinarnych.

Z początkiem roku szkolnego 2009/2010 zmieniono obszary działania Lokalnych Interdyscyplinarnych Zespołów ds. Przeciwdziałania Przemocy, a ich liczbę zmniejszono z sześciu do czterech, w jednym przypadku zmieniono miejsce spotykania się.

W dniu 21 września 2010 r. odbyło się spotkanie z pedagogami szkolnymi dotyczące wypracowania celów i zadań do „Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie” na nowy okres programowania, a także podsumowania dotychczasowej współpracy w ramach miejskiego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W dniu 27 października 2010 r. Rada Miejska przyjęła „Miejski Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2013”, w którym dostosowano działanie systemu przeciwdziałania przemocy do zmian prawnych.

3.2 Działania interwencyjne podejmowane przez Lokalne Zespoły ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

Wskaźnik: liczba osób, którym została udzielona pomoc.

Spotkania Zespołów Interdyscyplinarnych w roku 2010:

I Lokalny Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy

Obszar działania: ZS Nr 8 i SP Nr 7

Spotkania:

w ostatnią środę miesiąca o godzinie 9.00 w Zespole Szkół nr 8, ul. Gminna 5/9, Gabinet Pedagoga

Liczba spotkań zespołu: 11

Średnia frekwencja: 66 %

Ilość interwencji podjętych przez zespół: 12

Liczba osób które zgłosiły się na zespół: 1

Liczba omówionych spraw: 44

Liczba Niebieskich Kart: 9

II Lokalny Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy

Obszar działania: Gimnazjum Nr 6, SP Nr 12, II LO, Gimnazjum Nr 7, I LO, ZSP Nr 1, ZSP Nr 2, SOSW, III LO

Spotkania: w ostatnią środę miesiąca o godzinie 11.00 w siedzibie MKRPA na ul. św. Antoniego 55

Liczba spotkań zespołu: 10

Średnia frekwencja: 59 %

Ilość interwencji podjętych przez zespół: 3

Liczba osób które zgłosiły się na zespół: 8

Liczba omówionych spraw: 53

Liczba Niebieskich Kart: 25

III Lokalny Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy

Obszar działania: SP Nr 14, ZSP Nr 3, Gimnazjum Nr 3 i ZSP Nr 4

Spotkania: w ostatni piątek miesiąca o godzinie 10.00 w Zespole Szkół nr 3, ul. Legionów 47, Gabinet Pedagoga

Liczba spotkań zespołu: 11

Średnia frekwencja: 55 %

Ilość interwencji podjętych przez zespół: 26

Liczba osób które zgłosiły się na zespół: 17

Liczba omówionych spraw: 75

Liczba Niebieskich Kart: 18

IV Lokalny Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy

Obszar działania: ZS Nr 4, ZSO Nr 6, SP Nr 13, Gimnazjum Nr 2.

Spotkania: w ostatni czwartek miesiąca o godzinie 11.00 w Miejskim Ośrodku Pomocy społecznej, ul. Cekanowska 5, pokój 24

Liczba spotkań zespołu: 11;

Średnia frekwencja: 60 %

Ilość interwencji podjętych przez zespół: 1

Liczba osób które zgłosiły się na zespół: 6

Liczba omówionych spraw: 27

Liczba Niebieskich Kart: 23

3.3 Udzielenie pomocy (psychologicznej, pedagogicznej, prawnej, edukacyjnej i socjalnej) osobom doznającym przemocy w rodzinie

Wskaźnik: liczba osób, którym została udzielona pomoc.

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej działa Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w którego skład wchodzi czterech pracowników socjalnych.

Pozostają oni w stałym kontakcie z psychologiem i prawnikiem działającymi w Klubie Integracji Społecznej. Poprzez Zespoły Interdyscyplinarne pracownicy socjalni współpracują z Komendą Powiatową Policji, szkołami, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie (Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej), poradniami rodzinnymi, specjalistycznymi, Miejską Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Dzięki stałej współpracy z psychologiem, pracownicy socjalni mogą liczyć na jego fachowe wsparcie podczas interwencji, a także w pierwszym kontakcie z osobą dotkniętą przemocą. Pod stałym nadzorem sekcji jest ok. 120 środowisk miesięcznie. Rodzinom tym udzielana jest pomoc materialna, ale przede wszystkim pomoc z zakresu pracy socjalnej. Rodziny są systematycznie monitorowane przez pracowników Ośrodka, przeprowadzane są rozmowy ze sprawcami i ofiarami przemocy. Pracownicy interweniują w sytuacjach nagłych, wymagających natychmiastowego odseparowania ofiary od sprawcy przemocy. Przeprowadzają interwencje w środowisku, zabezpieczając dzieci w placówkach opiekuńczych (4 dzieci w 2010 roku), rodzinnych środowiskach zastępczych (1 dziecko w 2010 roku). W wielu środowiskach dzięki wnikliwej i systematycznej pracy socjalnej, mimo istniejącego zagrożenia odebrania dzieci, nadal mogły one pozostać pod opieką rodziców (25 rodzin). Ponadto, oprócz stałych środowisk, pracownicy zespołu interweniują w rodzinach, w których sporządzono Niebieskie Karty (procedura dotycząca form i metod wykonywania przez służby i instytucje zadań w związku z przemocą w rodzinie). W 2010 roku ilość wejść w takie środowiska wyniosła ok. 150. Ponadto pracownicy socjalni, wraz z psychologiem sprawdzają środowiska zgłaszane przez instytucje, lub w reakcji na anonimy. W 2010 roku ilość dodatkowych interwencji w środowiskach wyniosła 64.

W Klubie Integracji Społecznej działającym w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej stworzono możliwość bezpłatnego korzystania z poradnictwa psychologicznego, prawnego oraz uczestnictwa w grupie wsparcia. W 2010 roku z porad psychologa skorzystało 96 osób (212 indywidualnych konsultacji), z porad prawnych skorzystało 248 osób (udzielono 616 konsultacji), działała również grupa wsparcia dla osób współuzależnionych i dotkniętych przemocą domową, w której uczestniczyło 5 osób.

Z uwagi na fakt, iż przemoc bardzo często wiąże się z uzależnieniem od alkoholu, również w Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udzielana jest pomoc psychologiczna, prawna, pedagogiczna i socjalna.

Ponadto mieszkańcy miasta Tomaszowa Mazowieckiego mogą korzystać z poradnictwa psychologicznego, prawnego, pedagogicznego i socjalnego w Ośrodku Interwencji Kryzysowej działającym w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie. W ramach Porozumienia Nr PCPR/OIK/2/08 z dnia 23 kwietnia 2008 r. Ośrodek w roku 2008 i 2009 otrzymał dotację w wysokości 5.000,00 zł, w roku 2010 dotacja wyniosła 10.000,00 zł. W 2010 roku z usług świadczonych przez OIK skorzystało 1523 mieszkańców miasta, co stanowiło 77% ogółu korzystających.

III. Finansowanie programu.

Środki na realizację zadań wynikających z Miejskiego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2008-2010 pochodziły z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych.